

Stanovisko výboru ČSARIM 14/2021

Aktuální stav dostupnosti a poskytování intenzivní péče v rámci pandemie onemocnění COVID-19

Černý V. (editor)¹⁻⁵, Prudil L.⁶, Černá Pařízková R.¹, Cvachovec K.^{5,7}

¹ Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Fakultní nemocnice Hradec Králové

² Centrum pro výzkum a vývoj, Fakultní nemocnice Hradec Králové

³ Klinika anesteziologie, perioperační a intenzivní medicíny, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Masarykova nemocnice v Ústí nad Labem

⁴ Department of Anesthesia, Pain Management and Perioperative Medicine, Dalhousie University, Halifax, Canada

⁵ Fakulta zdravotnických studií Technická univerzita Liberec

⁶ advokát, AK PRUDIL a spol., s. r. o., Brno

⁷ Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 2. LF UK ve FN Motol, Praha

Kapacita zdravotnických zařízení poskytujících akutní lůžkovou péči je v přepočtu na počet obyvatel v České republice (ČR) jedna z nejvyšších v Evropě. Žádný zdravotnický systém však nemá nekonečné a nevyčerpatelné medicínské zdroje. Dostupnost kvalifikovaného zdravotnického personálu, lůžek a přístrojů je vždy limitovaná a konečná.

Výbor ČSARIM formuluje v souvislosti s aktuálním vysokým nárůstem pacientů COVID-19 přijímaných k hospitalizacím a z toho vyplývajícím extrémní zátěží systému akutní lůžkové péče, včetně péče intenzivní a resuscitační, toto stanovisko:

1. Funkční kapacita většiny zdravotnických zařízení poskytujících akutní lůžkovou péči je v ČR současnosti naplněna. Hlavním důvodem je nedostatek zdravotnického personálu. Z důvodu zajištění zdravotní péče pro maximální možný počet pacientů a z důvodu vysoké nemocnosti či jiné odůvodněné nepřítomnosti kvalifikovaných zdravotnických pracovníků nelze objektivně zajistit dodržování existujících norem na personální vybavení pracovišť.
2. Současná reálná situace poskytování akutní lůžkové péče naplňuje ve většině nemocnic charakteristiku stavu „nedostatku vzácných zdrojů“. Pro udržení co největšího možného rozsahu zdravotní péče u co nejvyššího počtu potřebných pacientů je snížení obvyklých organizačních, ošetrovatelských nebo diagnosticko-léčebných standardů nezbytné, pokud nelze v konkrétním případě postupovat jinak. I tento postup pak naplňuje zákonná kritéria pojmu „*de lege artis*“. Náležitou odbornou úrovní (postupem *lege artis*) se dle § 4 odst. 5 zákona č. 372/2011 S., o zdravotních službách, v platném znění, rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy

a uznávaných medicínských postupů, při respektování individuality pacienta, s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti. V současné chvíli jsou konkrétní podmínky většiny zdravotnických zařízení poskytujících akutní lůžkovou péči takové, že, nikoli vinou vedoucích pracovníků těchto zdravotnických zařízení, chybí kvalifikovaný zdravotnický personál. Úroveň péče tedy odpovídá této objektivní skutečnosti.

3. Doporučujeme, aby poskytovatel zdravotních služeb, u kterého jsou fakticky vyčerpány personální či technické kapacity, oznámil existenci tohoto stavu místně příslušnému krajskému úřadu (včetně odůvodnění této skutečnosti), který vydal rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb.
4. Rozsah poskytované péče je podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů při respektování individuality pacienta určen reálným předpokladem klinického prospěchu (např. jen někteří pacienti jsou indikováni do intenzivní péče, jen někteří pacienti jsou indikováni k umělé plicní ventilaci nebo k jiným postupům přístrojové podpory orgánových funkcí – ECMO apod.) a je plně v kompetenci ošetřujícího lékaře.

Poděkování

Členům výboru ČSARIM, krajským koordinátorům intenzivní péče COVID-19 a JUDr. Ondřeji Dostálovi, Ph.D., LL.M., za cenné připomínky k textu stanoviska.

Stanovisko bylo schváleno výborem ČSARIM dne: 11. 1. 2021

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

prof. MUDr. Černý Vladimír, Ph.D., FCCM, cernyvla1960@gmail.com

Cit. zkr: Anest intenziv Med. 2021; 32(1): 60